

Maatregelen aanpak ‘Wapens en jongeren’

Wapenbezit en wapengebruik mag nooit normaal gevonden worden.

Inleiding

In Zoetermeer hebben meerdere incidenten plaatsgevonden waarbij jongeren met (steek)wapens betrokken waren. In november 2020 heeft de gemeente Zoetermeer daarom deelgenomen aan het gezamenlijke Actieplan Wapens en Jongeren. Het actieplan is destijds opgesteld in samenwerking met 15 gemeenten, het Openbaar Ministerie, politie, Halt, jeugdreclassering, Raad voor de Kinderbescherming, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), het ministerie van Justitie en Veiligheid (JenV) en het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW).

Het thema wapens en jongeren is nog steeds erg actueel en daarom worden de onderstaande maatregelen genomen om het wapenbezit onder jongeren tegen te gaan en de weerbaarheid van jongeren te vergroten. Er zijn veel ontwikkelingen op het gebied van wapens en jongeren. Er zijn landelijke werkgroepen waarin gemeenten ervaringen rondom dit thema uitwisselen en er zijn verschillende onderzoeken gedaan in het kader van de herijking van het (landelijke) Actieplan Wapens en Jongeren uit 2020. Deze ervaringen, de resultaten van de onderzoeken en de geleerde lessen uit het gezamenlijke Actieplan Wapens en Jongeren uit november 2020 worden gebruikt om de onderstaande maatregelen tussentijds te evalueren en bij te stellen.

1. Ontwikkelen lesprogramma praktijkonderwijs

Gebleken is dat goede interventies intensief, veelomvattend en langdurig zijn, en onder andere gericht zijn op een doorlopende leerlijn, waarbij ingezet wordt op het verbeteren van *life skills* (*levensvaardigheden*).

Centrum 1622 en het Zoetermeerse rolmodel Mc Chaos zijn gevraagd om de krachten te bundelen bij het ontwikkelen van een Zoetermeers lesprogramma. Dit lesprogramma bevat de bovengenoemde elementen. Centrum 1622 heeft in het kader van wapens en jongeren ook een lesprogramma ontwikkeld in de gemeenten Den Haag en Amsterdam. Het Zoetermeerse rolmodel Mc Chaos heeft al eerder in Zoetermeer diverse workshops gegeven op scholen. Drie lesprogramma's van Centrum 1622 en de workshops van o.a. het Zoetermeerse rolmodel Mc Chaos worden gecombineerd in één gezamenlijke lesprogramma:

1. **Mes weg:** Het doel van dit programma is het voorkomen van wapenbezit onder jongeren en het ontwikkelen van een moreel kompas op het gebied van wapenbezit.
2. **Eigenwijzer:** Het programma richt zich op het inzicht krijgen in, en oefenen met het overzien van consequenties van gemaakte keuzes. Wanneer jongeren zich bewuster zijn van welke keuzes ze hebben en wat de mogelijke gevolgen zijn, zijn zij meer weerbaar tegen criminele uitbuiting.

3. **MIJ:** In het programma MIJ wordt aandacht besteed aan het tot stand komen van je eigen identiteit. Er wordt gesproken over hoe de jongeren zichzelf zien en hoe zij denken dat anderen hen zien. Door middel van verschillende spelvormen ervaren de jongeren hoe vrienden en media hun keuzes beïnvloeden en hoe groepsdruk werkt. Er wordt gewerkt aan het vergroten van de weerbaarheid tegen groepsdruk, vooroordelen en racisme.
4. **Your talent is your succes:** Deze workshop geeft jongeren inzicht in hoe zij hun talent in kunnen zetten en succesvol kunnen worden ondanks verleidingen en negatieve invloeden van derden.
5. **Follow or lead:** Bij deze workshop sluit een ervaringsdeskundige aan. De focus ligt bij deze workshop op het maken van bewuste en onbewuste keuzes. Onderwerpen die worden besproken zijn drugs, criminaliteit, groepsdruk, gevolgen van keuzes en het maken van bewuste keuzes.

Daarnaast is het de bedoeling dat de jongerenwerkers+ van gro-up op een laagdrempelige manier worden geïntroduceerd aan de jongeren. Op deze manier is er aandacht voor het aanbieden van zorg en ondersteuning.

Met dit lesprogramma wordt beoogd de weerbaarheid van jongeren te vergroten. De inhoud van het lesprogramma wordt afgestemd met de school, want dit moet passen bij de behoefte van de leerlingen. Gezien de ontwikkelingen rondom het thema wapens en jongeren en de onderzoeken die worden gedaan, blijft er ruimte gereserveerd om het lesprogramma tussentijds te evalueren en bij te stellen in het kader van effectiviteit.

Er wordt gestart met een pilot op het praktijkonderwijs bij voorkeur in het schooljaar 2025/2026.

2. Aanbod overige scholen:

In Zoetermeer worden voorlichtingen aangeboden voor het primair en voortgezet onderwijs. De voorlichtingen hebben betrekking op verschillende thema's.

- Bureau Halt biedt voorlichtingen aan voor het primair en voortgezet onderwijs. De voorlichtingen hebben betrekking op verschillende thema's. Eén van de thema's is wapens en geweld. Deze voorlichtingen worden gefinancierd door de gemeente.
- Vanuit het project Dealbreakers (gefinancierd door het Regionaal informatie en Expertise Centrum (RIEC)) wordt in het kader van ondermijnende criminaliteit een doorlopende leerlijn gefaciliteerd voor scholen in het voortgezet onderwijs en het MBO in Zoetermeer. Deze leerlijn bestaat uit gastlessen en een escape room. In deze doorlopende leerlijn komen, per leerjaar, onderwerpen aan bod zoals: Ondermijnende criminaliteit, groepsdruk, wapenbezit enz. Hierbij wordt vooral ingezet op preventie. Tevens is er aandacht voor de betrokkenheid van ouders, in de vorm van Ouderalert. Hierbij worden ouders ook meegenomen in de les die aan hun kind wordt gegeven.

Dit aanbod wordt continu aangeboden.

Momenteel wordt in één van de landelijke werkgroepen van wapens en jongeren, waaraan Zoetermeer ook deelneemt, gewerkt aan een product voor gemeenten zodat zij gemakkelijker de afweging kunnen maken welke interventies het meest effectief en passend zijn voor de betreffende doelgroep. Verder zijn er veel ontwikkelingen (en onderzoeken) rondom het thema wapens en jongeren. Mogelijk zorgt dit gaandeweg voor een aanpassing in het aanbod voor scholen in het kader van dit thema.

3. Ouderbetrokkenheid: ouderbijeenkomst op wijkniveau

Naast het vergroten van de weerbaarheid van jongeren is het van belang om ook de ouders hierin mee te nemen. Ouders dienen te worden geïnformeerd over de thema's waar jongeren in de huidige maatschappij mee worden geconfronteerd. Voorbeelden hiervan zijn groepsdruk, (ondermijnende) criminaliteit, sociale media, conflicthantering en het maken van keuzes.

De ouderbijeenkomst is bedoeld voor ouders en verzorgers van jongeren van 12 tot en met 15 jaar. Het doel van deze bijeenkomst is het informeren van ouders en hen eventueel in contact te brengen met partners die gespecialiseerd zijn in bijvoorbeeld zorg en ondersteuning. Scholen en partners uit de wijk worden betrokken bij de organisatie van deze bijeenkomst. Het voornemen is om deze bijeenkomst meerdere keren te organiseren zodat zoveel mogelijk ouders worden bereikt.

Het streven is om deze interventie te laten plaatsvinden in het schooljaar 2025/2026.

4. Projecten om de ouderbetrokkenheid te vergroten

In het kader van het vergroten van de ouderbetrokkenheid is contact opgenomen met de trekker van het project Onwijze moeders. Het project Onwijze moeders is tien jaar geleden gestart in de Rotterdamse wijk Delfshaven. Moeders uit de buurt besloten om de problematiek in hun wijk aan te pakken in samenwerking met de wijkagent. Binnen het project Onwijze moeders werken moeders uit de buurt samen aan de veiligheid en leefbaarheid in de buurt. Er wordt gestreefd naar een fijne buurt voor opgroeiende kinderen. Het project is in verschillende Rotterdamse wijken een succes. Momenteel wordt in samenwerking met partners onderzocht of dit project (in de huidige vorm of aangepaste vorm) passend zou zijn voor Zoetermeer. Daarbij wordt ook gekeken naar andere initiatieven (zoals het project Buurtvaders) om de ouderbetrokkenheid te vergroten.

Het streven is om de (voorbereidingen/verkenning van deze) interventies te starten medio maart 2025.

5. Inzet bestuursrechtelijke maatregelen

Tegen wapenbezit- en gebruik wordt in Zoetermeer hard opgetreden. Wapenbezit en -gebruik wordt niet getolereerd. Indien een jongere (of volwassene) wordt aangehouden met een wapen wordt er door de politie een bestuurlijke rapportage opgesteld. Het dragen van een wapen wordt in Zoetermeer gezien als een ernstig overlastgevend feit. Aan de hand van deze bestuurlijke rapportage wordt er daarom altijd een gebiedsverbod opgelegd. Indien het een minderjarige betreft, krijgen de ouders/verzorgers van de betreffende persoon een brief. Ouders worden door middel van deze brief geïnformeerd over het ernstige overlastgevend feit en het opgelegde gebiedsverbod. Daarnaast worden ouders gewezen op hun verantwoordelijkheid en worden zij verzocht een stevig gesprek aan te gaan met hun kind. Er is nog geen uitgekristalliseerde jurisprudentie over de inzet van dit bestuursrechtelijke middel bij (minderjarige) jongeren.

De bestuursrechtelijke maatregelen vinden continu plaats.

6. Persoonsgerichte aanpak jeugd

Binnen de persoonsgerichte aanpak zijn werkafspraken gemaakt indien sprake is van jongeren die met wapens zijn aangehouden. De politie brengt deze Zoetermeerse jongeren in tijdens het agenderingsoverleg van de persoonsgerichte aanpak. Tijdens dit overleg wordt bekeken of er zorgen zijn over het gedrag van de jongere en of de persoonsgerichte aanpak passend zou zijn. Indien er

geen zorgen zijn, wordt het reguliere strafrechtelijke traject doorlopen. Binnen de persoonsgericht aanpak is altijd sprake van maatwerk.

7. Aanpak rivaliserende jeugdgroepen

In 2022 zijn de gemeenten Delft, Den Haag, Zoetermeer, het Openbaar Ministerie, de politie, het Zorg- en Veiligheidshuis Haaglanden gestart met een regionale aanpak voor gewelddadige rivaliserende jeugd(groepen). Aanleiding hiervan waren verschillende gewelddadige incidenten tussen rivaliserende jeugdgroepen. Een voorbeeld hiervan is een schietincident in mei 2022 in Zoetermeer. Hierbij raakte een jongen uit Delft gewond en een jongen uit Den Haag is voor het incident aangehouden. Deze integrale regionale aanpak is een aanvulling op de bestaande plannen en acties die in de deelnemende gemeenten al worden uitgevoerd. In het kader van deze aanpak is bijvoorbeeld het onderzoek uitgevoerd naar straatcultuur en rivaliserende jeugd.

Deze aanpak wordt komend jaar gecontinueerd.

8. Bewustwordingscampagne

Binnen de aanpak wapens en jongeren wordt aandacht besteed aan bewustwording onder jongeren. Door middel van een campagne worden jongeren geïnformeerd over wat zij moeten doen indien zij zich onveilig voelen. Er wordt een handelingskader aangeboden. Het eerste onderdeel van de bewustwordingscampagne wordt in maart gelanceerd. Er worden posters bij verschillende bushokjes in de stad gehangen en er wordt aandacht aan besteed door middel van sociale media. Ook het jongerenwerk is betrokken bij de campagne. De poster is te vinden in bijlage 1.

De campagne start op 25 maart aanstaande, met posters in bushokjes op twaalf plekken verspreid in de stad. Ook wordt de poster gedeeld via de website zoetermeer.nl, Instagram en Facebook. Verder zal de poster ook herhaaldelijk te vinden zijn in stadsnieuws.

Financiële middelen

In december 2024 heeft het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW) één miljoen euro extra geïnvesteerd in het Actieplan Wapens en Jongeren. Het geld is verdeeld onder de gemeenten die deelnemen aan het Actieplan Wapens en Jongeren. OCW vindt de betrokkenheid van scholen in de aanpak van wapens van groot belang en is van mening dat de veiligheid van scholen onder druk staat door de aanwezigheid van wapens. Zoetermeer heeft daarom € 28.450 ontvangen. Dit geld is uitgekeerd via een decentrale uitkering.

Bijlage 1: Poster bewustwordingscampagne

 Gemeente
Zoetermeer

Voel jij je onveilig of bedreigd?

Praat erover. Een wapen is nooit de oplossing. Het is strafbaar. Je krijgt een gebiedsverbod, geldboete of andere straf.

BESPREEK HET MET EEN
JONGERENWERKER VAN
GRO-UP BUURTWERK VIA

www.zoetermeer.nl/veiligheid